

סוף לסאגה: פרופ' עודד גולדרייך קיבל את פרס ישראל בטקס מצומצם

אחרי ששני שרי חינוך החליטו למנוע ממנו את פרס ישראל, ובג"ץ החליט כי יש להעניק לו אותו בכל זאת, הגיע הפרופ' למשרד החינוך כדי לקבל את הפרס. הפקיד הממונה על הפרסים העניק לו את התעודה - שבדרך כלל ניתנת בטקס חגיגי במעמד ראשי המדינה ביום העצמאות

תמר טרבלסי חדד, עינב חלבין|אתמול | 19:58

בתום סאגה שנמשכה כמעט שנה, הוענק הערב (שני) פרס ישראל במתמטיקה ובמדעי המחשב לפרופ' עודד גולדרייך. הפרס הוענק בטקס מצומצם שנערך במשרד החינוך, ובו נכחו בני משפחתו של גולדרייך וחבר הכנסת מוסי רז ממרצ. את הפרס העניק מטעם המדינה מנהל תחום פרס ישראל דוד פלבר.

הדרך של פרופ' לקבלת הפרס כללה ניסיונות של שני שרי חינוך למנוע אותו ממנו בנימוק שהביע תמיכה בחרם אקדמי על ישראל, והחלטה של בג"ץ שכן להעניק אותו, בהתאם להחלטת ועדת הפרס. בדרך כלל מוענקים פרסי ישראל בטקס גדול וחגיגי שנועל את אירועי יום העצמאות, במעמד נשיא המדינה, ראש הממשלה, יו"ר הכנסת ונשיא בית המשפט העליון.

4

פרופ' גולדרייך (משמאל) עם ח"כ מוסי רז במעמד קבלת הפרס (צילום: רפי קוץ)

פרופ' גולדרייך מקבל את הפרס מידי מנהל תחום פרס ישראל דוד פלבר (צילום: גיל יוחנן)

פרופ' גולדרייך נשא דברים קצרים במעמד קבלת הפרס והתייחס לסכסוך הישראלי-פלסטיני. "הסיפור לא שלם בלי לציין את המחיר ששילם עם אחר על התקומה שלנו ועל המחויבות המוסרית שלנו לנסות את מיטב יכולתנו כדי לפצות ולא להמשיך לדכא את העם האחר. אנחנו כמובן עושים ההיפך. באופן אישי זה משחיר לי את החיים", אמר. שרת החינוך יפעת שאשא ביטון חולה בקורונה ונמצאת בבידוד, אך הודיעה כי ללא קשר לכך היא לא תיציב במעמד הענקת הפרס.

ועדת פרס ישראל החליטה להעניק את הפרס לפרופ' גולדרייך בשנה שעברה. בנימוקיה כתבה כי החליטה להעניק לו את הפרס על "תרומות מעמיקות ופורצות דרך בסיבוכיות ובקריפטוגרפיה, ובפרט ביצירת מושגי יסוד חשובים, לרבות פונקציות פסבדו-אקראיות, חישוב רב משתתפים בטוח, ערפול תוכנה ובדיקת תכונות."

עוד אמרו בוועדה כי "מחקריו ביססו את התחום של מערכות הוכחה, הוכחות אפס-מידע וקידוד שניתן לבדיקה מקומית, תוך הבנת תפקידה של אקראיות בחישוב". בנימוקים נכתב כי "פרופ' גולדרייך ידוע גם בספריו ומאמריו אשר תרמו ותורמים רבות לחינוך של דור חוקרים הממשיך את דרכו, תוך ביסוס מעמדה של מדינת ישראל ככוח עולמי מוביל בתיאוריה של מדעי המחשב". בראש ועדת הפרס עמד פרופ' נגה אלון, ולצידו כיהנו פרופ' אירית דינור, פרופ' חגית עטיה ופרופ' ענר שלו.

אלא שלפני יום העצמאות האחרון החליט שר החינוך דאז יואב גלנט [שלא להעניק לפרופ' גולדרייך את הפרס](#), מכיוון שהוא חתם על עצומה הקוראת להחרים את אוניברסיטת אריאל, וכן בשל פנייה שלו לפרלמנט הגרמני לבטל את קביעתה שתנועת החרם על ישראל, BDS, היא תנועה אנטישמית.

בעקבות זאת הוגשה נגדו עתירה לבג"ץ. השופטים החליטו [להעביר את הסמכות בעניין](#) לשרת החינוך החדשה, שבחרה - כמו גלנט - לבטל את הענקת הפרס. בעקבות זאת עתרה הוועדה לבג"ץ, בסוף השנה שעברה, בדרישה להעניק את הפרס בכל זאת לפרופ' גולדרייך. היועץ המשפטי לממשלה דאז, אביחי מנדלבליט, תמך בעתירה הזו, ואמר כי החלטתה של שאשא ביטון לא נתמכת ב"תשתית ראייתית" בכל הנוגע לביטול הפרס בשל שיקולים חיצוניים.

לפני כשבועיים [החליט בג"ץ](#) להורות לשרת החינוך יפעת שאשא ביטון לפעול על פי המלצתה של ועדת פרס ישראל ולהעניק את הפרס לשנת התשפ"א, בתחום חקר המתמטיקה ומדעי המחשב, לפרופ' עודד גולדרייך. השופטים יעל וילנר ויצחק עמית פסקו ברוב קולות, ואילו השופט נעם סולברג סבר בדעת מיעוט כי אין עילה משפטית להתערבות

בהחלטת שרת החינוך.

השופטת וילנר הסבירה כי היא מקבלת את עמדתו של היועמ"ש לשעבר מנדלבלייט, וציינה כי אף שפרופ' גולדרייך חתם על עצומה שבה התבקש האיחוד האירופי ליישם את מדיניותו ולהימנע משיתוף פעולה עם מוסדות אקדמיים מיהודה ושומרון - מדיניות זו נכללת מפורשות גם בהסכם שעליו חתמה ממשלת ישראל עם האיחוד האירופי בתחומי שיתוף פעולה מדעי ותעשייתי, הסכם שבמסגרתו הסכימה הממשלה להחריג מתחולתו את יהודה ושומרון. וילנר ציינה כי ההסכם אושר כבר ב-2014, ואושר שוב בדצמבר אשתקד.

בפסק הדין הדגישה השופטת וילנר כי הפרס ניתן על בסיס שיקולים מקצועיים מובהקים, וקבעה כי שיקולים לא-מקצועיים, כגון התבטאויות של המועמדים בהקשרים ערכיים, עשויים להיות רלוונטיים רק במקרים חריגים וקיצוניים ביותר. היא ציינה כי בעבר כבר ניתן הפרס למועמדים בשל פועלם המקצועי וחרף התבטאויות פוגעניות ומקוממות מצדם - וכי המקרה כעת הוא הראשון בתולדות פרס ישראל שבו שרי החינוך דוחים את המלצת ועדת הפרס בגין שיקולים לא-מקצועיים.

שאשא ביטון אמרה בתגובה על ההכרעה: "אדם שקורא לחרם על מוסד אקדמי ישראלי לא ראוי לפרס ממלכתי ממדינת ישראל, יהיו הישגיו אשר יהיו ויהיו דעותיו הפוליטיות אשר יהיו. צר לי על החלטת בג"ץ, אך אכבד אותה."